

POSTANOWIENIE

6 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 6 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. H.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 7 lipca 2022 r., V ACa 961/21,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej punktu 2. zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz M. H. 2700 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia Bankowi spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 lipca 2022 r., zaskarżając ten wyrok co do pkt 2 w części, tj. w zakresie zastrzegającym pozwanemu prawo zatrzymania, oraz co do pkt 3 i 4, wnosząc o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie w całości apelacji pozwanego.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ oddalenie apelacji banku skutkowało uprawomocnieniem się wyroku uwzględniającego żądanie ustalenia nieważności umowy kredytu, które pozostaje sformułowane w sposób nieprecyzyjny i naruszający normę zawartą w art. 189 k.p.c., przewidującym możliwość wystąpienia z roszczeniem ustalenia istnienia, bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Ponadto skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne:

Czy w świetle art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 385² k.c. sąd, dokonując oceny ukształtowania postanowienia zgodnie z dobrymi obyczajami, w tym wypełnienia przez przedsiębiorcę spoczywającego na nim obowiązku pouczenia konsumenta o skutkach prawnych i ekonomicznych zawarcia umowy, powinien stosować standardy informacyjne obowiązujące w dacie zawarcia umowy (wynikające z obowiązujących przepisów prawa, dobrych praktyk rynkowych i utrwalonych zwyczajów), czy dla tej oceny możliwe jest również odwołanie się do zdarzeń, które nastąpiły po tym fakcie?

W odpowiedzi na skargę powód wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Skarżący nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu Apelacyjnego w części, w jakiej Sąd ten uwzględnił apelację pozwanego banku w zakresie zarzutu zatrzymania. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej w tej części na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. jako niedopuszczalnej.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia SN z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie SN z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie SN z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Argumentacja, na którą powołuje się skarżący nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. W powołanym przez skarżącego wyroku z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, Sąd Najwyższy co prawda zanegował możliwość formułowania na podstawie art. 189 k.p.c. żądania ustalenia nieważności umowy, jednak wskazał też, że takie podejście było wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie akceptowane. Mogło to wynikać z tego, że ustalenie nieważności umowy w istocie oznacza ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Dotychczas Sąd Najwyższy nie wypowiadał się natomiast wprost i kategorycznie co do niedopuszczalności konstruowania takich żądań. Skarżący nie wykazał zatem, że zaskarżone orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom. Zakres obowiązku informacyjnego banku względem konsumentów był już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. m.in. wyroki SN: z 8 lipca 2016 r., I CSK 570/15; z 16 marca 2018 r., IV CSK 250/17; z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, a także wyrok TSUE z 10 czerwca 2021 r., C-776/19, C-782/19, VP i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A oraz AV i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A., Procureur de la Republique).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie, w jakim nie podlegała ona odrzuceniu, a stosownie do art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

(D.Z.)

(R.G.)

[AŁ]

